

SANAYİ DÜNYASI İÇİN GİDİŞATA DAİR NOTLAR

TRENDS UPDATE

22.09.2025(Periyodik Yayın Değildir)

William McKinley: Çin'in verimliliği artıran tooling entegrasyonu ve fabrika içi otomasyonunun Türk ve diğer sanayiler için tehdit olduğu görüşü iyice pekişti. Ancak fabrika çıkış fiyatlarına bunun pek bir etkisi olmadığını söyleyebilirim. Şu an için abartıldığı gibi bir şey yok. Çok daha önemli bir şey var:

Tehdide bakacaksanız gemi inşa sektörüne bakın. Son 20 yılda bu sektörde Çin'de kâr yok. Ama verilen sübvansiyonlar sayesinde Çin, daha büyük ve seyir zorluklarına uyum sağlayabilen gemi filoları inşa etti ve taşımacılık maliyetini %7 düşürdü. Ticaret hacmi bu yatırımlar sayesinde %5 büyüdü. Bu neden esas tehdit?

Ortadoğu seferlerinde sipariş teslim döngüsünü 3-6 aya kadar indirdiler. Ningbo-Bender Abbas arası teslim döngüsü 2 aya kadar düştü. Gemiler daha büyük, hızlı ve değişen ticaret siparişlerine limanlar uyum sağlıyor ve port'ları doldurabiliyor.

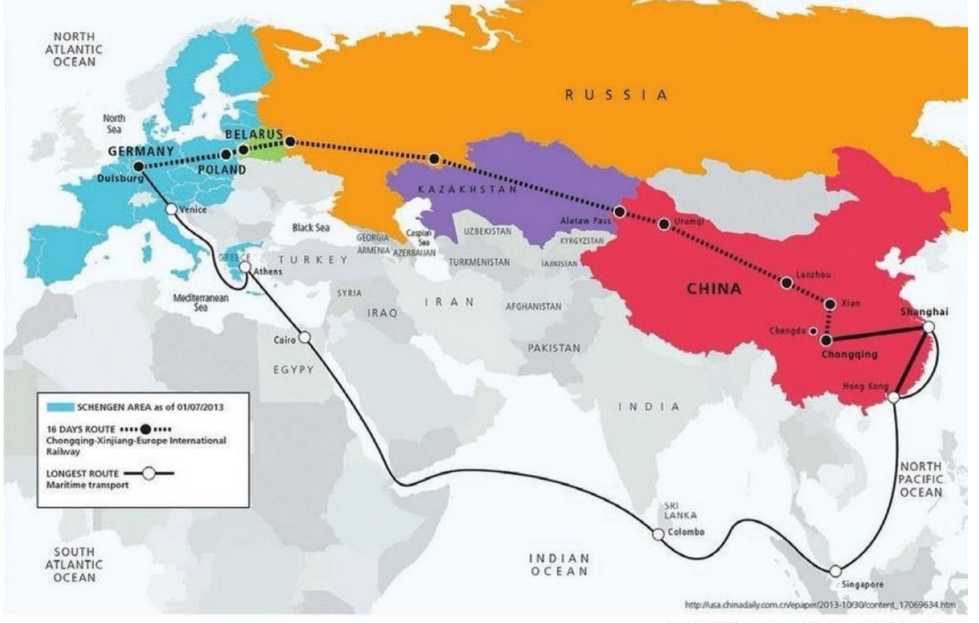
Yani Akdeniz havzasında Çin taşımacılığı Türkiye'ye göre daha ucuz ve hızlı-büyük kapasiteye sahip. Otomasyondan golü esas vuran Tayvan.

Borsa Ajanı: Çinlilerin öyle bir akılları var ki Çinli makinelerde elektronik kart yanıyor. Bakıyorsun devrelerin üstünde tüm mosfetlerin devrelerin bilgilerini tek tek kazımışlar hiçbirinde Opc ua yok olanlarda da şifreyi kesinlikle vermiyorlar. Makina alırken sanayicileri çarpıyorlar

Yazılım istiyorsun 20 bin dolardan ağızlarını açıyorlar hadi yazdırdın diyelim parayı yatırdığın an proje bitiyor. Destek vereceğiz falan diyip bir gidiyorlar, bir bakmışın firmaları batmış adamı bulabilirsen bul. Dışardan para alıp destek verirse vicdanına ne ala.

Maliyekonomi: Polonya, Belarus sınırını kapatarak Çin-AB ticaretinde kritik damarı kesti. Çin-Avrupa demiryolu taşımacılığının %90'ı Polonya'dan geçerken, yılda 25 milyar €'luk rota fiilen durdu. Deniz taşımacılığı yavaş, hava taşımacılığı %30 daha pahalı. Avrupa'nın e-ticaret tedarik zincirleri ciddi bir krize sürükleniyor. Avrupa

tedarik güvenliği artık sadece Moskova'ya değil, Varşova'nın kararlarına da bağlı.

TRANS-EURASIA RAILROAD

The 11,720-kilometer rail line is the most important connection to Europe. Launched in 2011 by a joint venture with Germany, China, Kazakhstan, and Russia, the rail goes from the city of Chongqing in southwestern China to Duisburg, Germany.

SCHENGEN AREA

It is an area without internal borders, within which citizens, many non-EU nationals, business people and tourists can freely circulate without being subjected to border checks. Since 1985, it has gradually grown and encompasses today almost all EU States and a few associated non-EU countries.

http://ec.europa.eu/afg/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/schengen/index_en.htm

Figure 1: The Chongqing-Duisburg Trans-Eurasia Railroad & Schengen Area

İris Cibre: Hizmetlerde fiyatı belirleme gücü çok yüksek, (46% fiyat artışı yapabilmişler) Yeni ev tutacaksınız, yıllık artış 74%. Pazarda sebze-meyve alacaksınız, artış 52%. İşe-okula toplu taşıma ile gideceksiniz, artış 37% Lokanta mı? Her ay ufak ufak ekliyor fiyata, 34%

Mal enflasyonu kaç? Yüzde 27

Eh, vatandaş da kira ödüyor, otobüse biniyor, mallarda, meyve sebze yiyor. Sonuç? Vatandaşın enflasyonu tabii ki 50% üzerinde

Yeni Şafak Gazetesi pek kendi kendisine yazmaz. Israrla “dövizden neden vergi alınmıyor? Bireysel döviz kazançlarına %25 vergi getirilsin” diyor. Oysaki bu vergi zaten var. Üstelik döviz alımlarına Kambiyo Vergisi ve aşırı yüksek alım/satım makas farkı gibi caydırıcılıklar da var.

Genellikle İletişim Başkanlığı gelecekte yapılacak stratejik aksiyonlar öncesinde piyasada kamuoyu oluşturacak haberler pompalıyor. Bu kadar aşırı ısrar piyasada: “Dövizde daha da fazla ve caydırıcı müdahale mi olacak?” sorularına yol açtı. Döviz kredileri de tam gaz:

Hazine ve Maliye Bakanlığı, büyük ölçekli şirket ortağı olup 2023-2024 döneminde gelir vergisi beyannamesi vermemiş, potansiyel gelir ve harcama düzeyi ile vergi beyanları uyumsuz 10 bin şirket ortağını gözlem altına aldı.

VDK müfettişleri, bu kişilerle yaptıkları ikna görüşmeleri sürecinin ardından hiç kar dağıtımı kararı bulunmayan veya sınırlı sayıda bu işlemi yapmış yaklaşık 1000 mükellef, ortak olduğu şirkette kar dağıtımı kararı aldı.

Alper Üçok: İkinci Çin şoku Alman ekonomisinin çekirdeğini vuruyor. Türkiye için de bu artık geçerli. Çin, makine ve teçhizattan otomobile kadar bir dizi yüksek teknolojlili imalat sektörünü yakaladı. Çinliler artık Alman üreticilerin en büyük rakipleri. Çin rekabeti, Alman ürünlerine yönelik talebi hem Çin'de hem de dünya çapındaki ihracat pazarlarında düşürüyor. Bu Türkiye için de artık geçerli.

Alman Makina Sanayicileri Derneği VDMA'nın geçen hafta Berlin'de düzenlenen yıllık konferansında da konu

Çin rekabeti ve şoku idi. Alman makina sanayisinde de ihracat düşüyor ve istihdam kayıpları devam ediyor. Sadece yılın ilk yarısında üretim %4.5 oranında düştü.

Almanya'nın içinde bulunduğu ikinci Çin şoku Alman varoluşsal bir duruma dönüşüyor. Almanya ikinci Çin şoku ile ABD'nin ilk Çin şokunda yaşadığından çok daha kötü potansiyel bir "sanayisizleşme" ile karşı karşıya kalabilir.

Dünya Bankası'na göre imalat, Almanya'nın GSYİH'sinin yaklaşık %18'ini oluşturuyor. Birkaç sene önce bu %20 idi. Türkiye için de bu oran %20 civarında.

Almanya'nın on yıllardır sürdürdüğü ihracat odaklı sanayi modeli artık bir yol ayrımında. İronik bir şekilde Almanya'nın artık Çin'i örnek alması önerilmekte. Çin'in stratejik yatırımlar yaptığı, ileri görüşlü sanayi politikaları izlediği ve bunların şu anda inanılmaz faydalar sağladığı vurgulanıyor.

Kısa süre önce yapılan bir IMF araştırması, Çin'in yıllık sanayi sübvansiyonlarının GSYH'nin %4'ü gibi inanılmaz bir rakama ulaştığını tahmin ediyor. Teknofestler de güzel tabii ama artık yapısal reformlarla desteklenen geniş kapsamlı ve odaklı sanayi politikalarına ihtiyaç giderek artıyor. Daha fazla geç kalmadan...

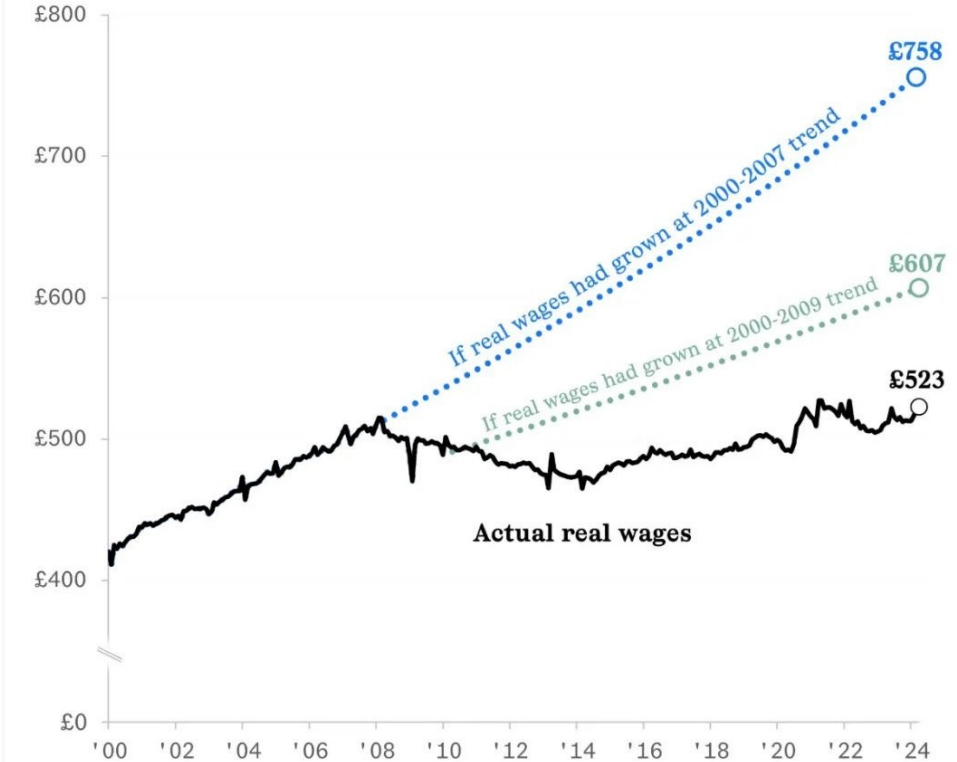
TÜİK: En çok ithalat yapılan ilk iki ülke en fazla ihracat yapılan ülkeler arasında mevcut değil. ABD eğer Rusya ve Çin'den alımları azaltmamızı ister ise ithalatımız ciddi oranda değişir. Örnek olarak; Trump Rusya'dan doğal gaz yerine ABD'den sıvılaştırılmış gaz almamızı istiyor. ABD ziyareti öncesi bazı ABD ithalatlarında vergileri kaldırdık ve Çin otomobillerine ek vergi koyduk. ABD'den büyük tutarlı uçak alımı yapılacak. Ancak halihazırda Rusya'dan alınan petrol, doğalgaz, buğday ile Çin'den gelen malların alternatifi kolay kolay bulunamaz.

İhracat		(%)	İthalat		(%)
1	Almanya	7,8	Rusya		12,8
2	ABD	6,2	Çin		13,1
3	Birleşik Krallık	5,8	Almanya		7,9
4	Irak	5,0	İtalya		5,6
5	İtalya	4,9	İsviçre		3,2
6	Fransa	3,8	ABD		4,7
7	BAE	3,2	Fransa		3,6
8	İspanya	3,7	İspanya		2,7
9	Hollanda	3,3	Güney Kore		2,7
10	Romanya	3,0	Birleşik Krallık		2,0

Türkiye sanayisizleşme sürecinde. Bu süreci daha önce deneyen çok oldu. Örnek olarak; İngiltere’de pahalılık ve rekabetçi olmayan, sanayileşmeyi desteklemeyen politikaların güdüldüğü 2008 sonrasında ücretler hiç artmadı:

UK Wage Growth: Almost Non-Existent

UK Average Weekly Earnings [£, Inflation adjusted to 2015 prices]

CHARTr

Source: ONS

Boeing'in yakın mali tablolarını incelerken öne çıkan bazı kritik noktalar şöyle: Boeing, 2025 ikinci çeyreğinde ciroyu %35 artırdı ama şirket hâlâ zarar ediyor. Yıllık olarak, 2024'te Boeing'in net zararı yaklaşık 12 milyar dolar olarak kaydedilmiş; bu, şirketin 2023'teki zararından çok daha büyük.

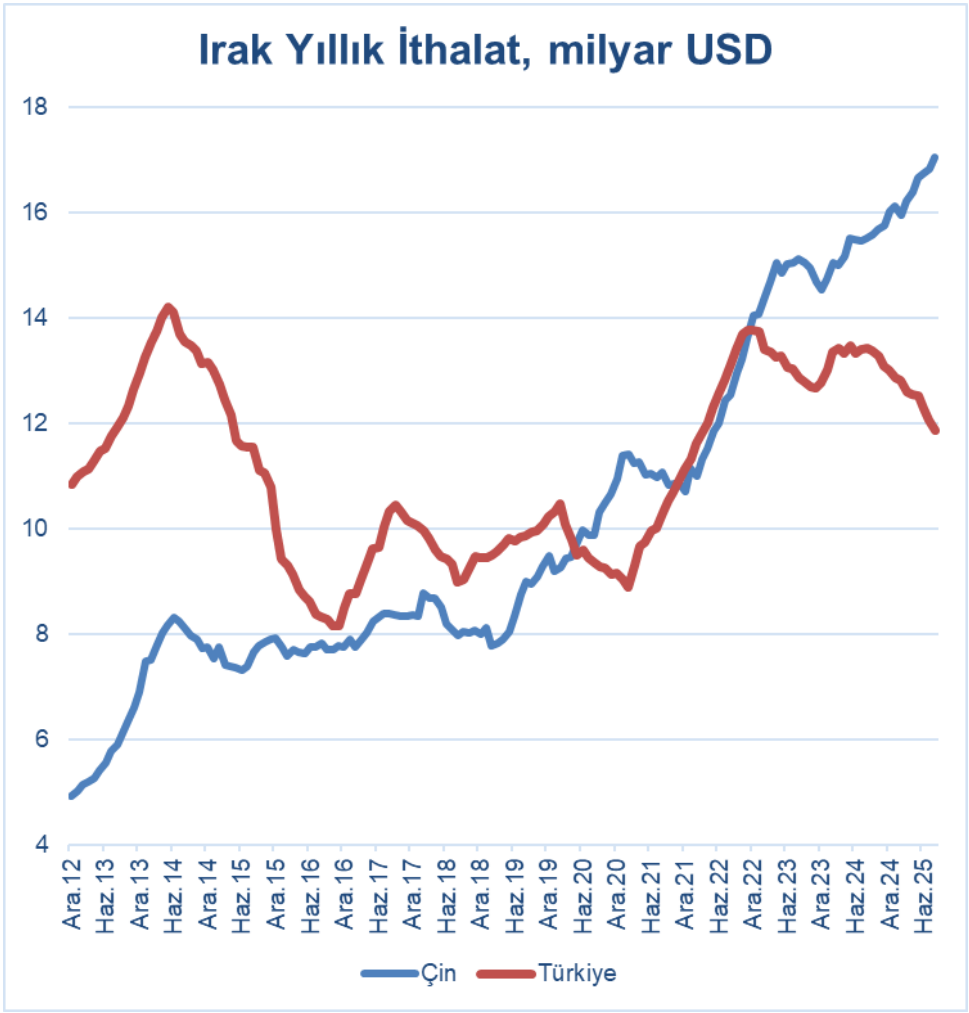
2024'te Boeing, vadesi yaklaşan borçları karşılamak ve genel finansal durumu desteklemek üzere, bankalarla 10 milyar dolarlık bir kredi anlaşması yapmıştı.

Şirket, özellikle Commercial Airplanes (ticari uçaklar) bölümünde teslimat gecikmeleri, tedarik zinciri sorunları ve üretim sorunları yaşıyor. Bu hem gelir akışını hem de maliyetleri negatif etkiliyor.

Güvenlik, kalite & regülasyonla ilgili itibar riski de var; bu tür sorunlar hem maliyetleri hem de müşteri güvenini etkileyebiliyor.

William McKinley: Çin, Ağustos ticaret verilerini açıkladı. Irak'a müthiş atak var. Irak yönetiminin son iç ticaret kararlarından sonra Türkler pazardan uzaklaşırken Çin,

yerlerini hızla doldurdu. Hakan Fidan'ın son 3 ayı; aksi halde Irak pazarı Türkiye'nin elinin altından kayacak ve Çin ele geçirecek tamamen.

**